

Bijeenkomst NVAZ – LOV 23 mei 2017: Onderzoek naar zorg voor ouderen met een beperking

Magenta Lievegoed van 16.30 tot 20.30 uur

Aanwezig: ± 35 personen, voor het merendeel leden van de NVAZ. Van het LOV waren 8 mensen aanwezig (10 hadden zich afgemeld). Ook was er een deelnemer vanuit KansPlus .

Welkom

Ted van Schie, voorzitter NVAZ, (Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders) heet de aanwezigen hartelijk welkom en verteld over de aanleiding van deze bijeenkomst het door het LOV ingezette voor-onderzoek over ouderen met een verstandelijke beperking door o.a. prof. Hans Reinders. Hij wenst de deelnemers een goede bijeenkomst, maar zegt er al vast bij dat deze bijeenkomst alleen een aanzet kan zijn voor de vraag hoe we vanuit het ouderenperspectief, de zorg voor het individu goed invulling kunnen geven.

Jan Vogelijn, voorzitter LOV, Landelijk OuderVerbond) spreekt over de aanleiding van het rapport, de vraag van een ouder, die zich zorgen maakte over het toezien op de kwaliteit van goede zorg voor ouderen met een verstandelijke beperking, over het vormen van een warme kring rond de bewoner en over hoe de kennis tot op de werkvloer te brengen, opdat de levenskwaliteit geborgd blijft.

Pim Blomaard, hoofd onderzoekscentrum Bernard Lievegoed, dat net van start is gegaan vanuit de VU en de NVAZ. Het kernthema is de interactie en wederkerigheid in de zorg. In de Bernard Lievegoed leerstoel die Prof. Hans Reinders tot 2016 bekleed heeft, is het document 'Visie op de werkvloer, beelden van kwaliteit' ontwikkeld. Er komt steeds meer onderzoek over de gehandicaptenzorg. Er is al veel kennis ontwikkeld, maar deze is niet altijd bekend. Het BL onderzoekscentrum zal o.a. onderzoek gaan doen naar rituelen en wellicht dat terugblik op het leven van ouderen met een verstandelijke beperking ook een thema kan zijn.

Casusbespreking

We zien een filmpje van het woonhuis Lucia waar Nel ten Brinke woont (1 van de 4 woonhuizen van Salvia), een ouderenhuis van Lievegoed. We zien ook een filmpje van Nel waarin ze een kleurplaat inkleurt. Ze is een kunstenaar en heeft altijd kunst gemaakt.

Aafke Brouwer, gedragsdeskundige, vertelt bij een PowerPoint presentatie over de visie van Lievegoed en haar 6 pijlers: heel de mens, helende omgeving, contact natuur, zingeving en spiritualiteit, gemeenschapszin, kunst en cultuur. Ze behandelt kort de leeftijdsfasen benoemd door Bernard Lievegoed en vertelt dat ze bij ouderen jaarlijks de dementieschaal afnemen en een zelfredzaamheidstest doen en in het jaarlijkse gesprek is het ouder worden een onderwerp. Lievegoed heeft beleid ontwikkeld, een seniorenplan en visie.

Steven ten Brinke, vader van Nel, vertelt dat Nel vorig jaar een grote gedragsverandering liet zien na het overlijden van haar moeder. De crises werd steeds erger: zichzelf slaan, niet eten, niet slapen, sterke dwangen, aanvallen van razernij, etc. De huisarts, de AVG arts, Huib Speelman van de Brug, uiteraard de gedragsdeskundige werden erbij gehaald en onderzocht werd of het dementie was. Als noodmaatregel werd een antipsychoticum ingezet. Uiteindelijk overweegt als 'schatting' dat er sprake was van diepe rouw. Met veel aandacht, begrip, overname van verantwoordelijkheden, is het tenslotte gelukt haar weer in een goed en rustig ritme te krijgen. Partnerschap was hierbij een belangrijk onderdeel. De houding van professionals en familie was open en bereid om van elkaar te leren. Soms leidde dat wel tot stevige gesprekken, Alette ten Brinke, de zus van Nel, vertelt daarover.

((LINK : lees meer in § 2 (Een recent voorbeeld...) van het artikel 'De zorg voor oudere bewoners...enz.' (((Jasmijn, het artikel staat op de site onder Ouderenbeleid en Publicaties)))
))

Jolanda Hogenbirk, clustermanager bij Lievegoed, begeleidt het gesprek dat volgt.

- Marleen Poelman, een van de begeleiders van Nel, vertelt dat ze scholing over dementie gekregen hebben, dat ze als team samen zoeken naar wat is juiste bejegening en verzorging.
- Er komt een vraag over de antroposofische identiteit en de doorchristelijking van de zorg. Vincent van Elk, locatie coördinator, vertelt dat ze de bewoners een thuis willen bieden vanuit hartewarmte.
- Iemand vraagt naar de 6 pijlers, worden die ook langsgedaan bij de bewoners? Aafke Brouwer (gedragskundige) reageert met uit te spreken dat ze het een mooie vraag vindt. Het gebeurt op beleidscyclus-niveau en huisniveau, maar niet op clientniveau en het is niet bij de casus van Nel gedaan. Het is een idee dat wel te doen.
- Een ander vraagt naar hoe ze de ruimte ervoor hebben gevonden om zo intensief samen te werken, gedurende de crises. De indicatie is verhoogd en er is zelfs onderzocht of Meerzorg aan de orde was. Dit bleek uiteindelijk niet nodig. Nel krijgt nu dagelijks individuele begeleiding bij haar startprogramma 's ochtends en v.v. 's avonds.
- Er wordt een opmerking gemaakt dat het mooi is als partnerschap zo goed verloopt, delen en luisteren, maar als het niet zo goed verloopt, geef dan fouten toe, je kunt altijd repareren.

Gespreksgroepen

In 5 groepen werd er intensief over het thema gepraat. In iedere groep zaten verwanten, bestuurders en inhoudelijke medewerkers.

Terugkoppeling

Pim Blomaard noteert besproken thema's, die in het nagesprek worden aangevuld met inhoud uit de andere gespreksgroepen.

- Samenwerking tussen disciplines, tussen ouderenzorg en gehandicaptenzorg;
- Deskundigheid bevorderen en kennis en ervaringen uitwisselen, bij elkaar visiteren;
- Maatwerk in zorg voor de mens; warme kring rond bewoner (kringkracht en krachtkring). Oud worden in de woning waar je al jaren woont, grenzen aan zorg? Spanning tussen scoren (dementieschaal, zelfredzaamheidsschaal e.d.) en 'menselijke waarneming en ontmoeting'
- Teamsamenstelling en opleiding belangrijk (waarnemen met open blik, tijd en rust nemen);
- Medewerkers scholen en inhuren van specialisten waar nodig;
- Partnerschap met verwanten (ervaringsdeskundigen) en communicatie goed verzorgen;
- Tips voor vervolg onderzoek:
 - Best practices en succesfactoren verzamelen over ouderen met een verst. beperking
 - Afsluiting van het leven (biografisch kijken naar ieders levensverhaal, levensboek, koffer met tast en geur herinneringen: Wie ben jij geworden? Wat heb je gedaan? Bewerkstelligd in je omgeving? Wie ben jij in wezen?)
 - Homogene / heterogene groepen
 - In beeld brengen van leeftijdsfasen en kenmerken bij mensen met verst. beperking
 - Waarnemen (het gewone leven met aandacht voor het detail)
 - Invulling van het fenomeen 'ouder worden' (achteruitgang of verandering?)

Ted van Schie sluit de bijeenkomst af met het benoemen dat het laatste woord over dit onderwerp nog niet is gezegd en wenst ieder een goede reis naar huis.

Terugkijkend

Het LOV heeft niet alleen een relevant onderwerp kunnen aandragen, die heeft geleid tot deze zinnige bijeenkomst, maar ook op zinnige wijze bijgedragen aan de discussie daarover. Het BL onderzoekscentrum o.l.v. Pim Blomaard kan van nut worden bij onderzoek naar thema's.

Verdere tips:

Ouderen in het vizier: onderdeel van 'Gewoon Bijzonder'

Het ZonMw-programma Gewoon Bijzonder, Nationaal Programma Gehandicapten heeft tot doel kennis te ontwikkelen, te bundelen en toe te passen op de thema's gezondheid, gedrag en participatie, ten behoeve van mensen met een verstandelijke beperking, meervoudige beperking of niet-aangeboren hersenletsel. Fysieke en mentale kwetsbaarheid openbaart zich onder ouderen met een verstandelijke beperking eerder en vaker dan bij 'gewone' ouderen, vaak al vanaf 40 jaar.

<http://www.kennispleingehandicaptensector.nl/gehandicaptenzorg/npo-gehandicapten-ouderen-in-het-vizier-kennis-delen.html>

<http://www.kennispleingehandicaptensector.nl/gehandicaptenzorg/Gehandicaptenzorg-Ouderwordende-clienten.html>

<http://www.vgn.nl/thema/241/>

<http://www.vgn.nl/artikel/16030>

<http://www.vgn.nl/toolkitouderen>

<http://www.beteroud.nl/ouderen/uit-projecten-verstandelijk-beperkte-ouderen.html>

<http://www.vilans.nl/weblog-zorg-ouderen-verstandelijke-beperking.html>

Kansplus dementietafels:

Dementietafel is een project voor familieleden, mantelzorgers en professionele hulpverleners van mensen met een verstandelijk beperking met dementie. Aan de Dementietafel kunnen zij in een ontspannen en open sfeer ervaringen uitwisselen over de zorg en ondersteuning. Uiteindelijk wil de Dementietafel ervoor zorgen dat de zorg en ondersteuning voor mensen met verstandelijke beperking en dementie verbetert en daarmee hun kwaliteit van leven.

<https://www.kansplus.nl/voor-wie-is-kansplus/dementietafel/>